Quan l'organització de l'aula comunica expectatives

written by Patricia Cucarella | 24 de November de 2026

Fa uns dies, un conegut que estudia un Cicle Formatiu de Grau Superior em va comptar que la seua tutora havia pres la decisió, a principis de curs, que havia d'asseure's en l'última fila de classe, al costat d'altres dos companys que com ell havien repetit curs. **En mostrar la seua voluntat d'asseure's més avant, la resposta va ser que l'alumnat de nova promoció tenia preferència per a ocupar les primeres files.**

Han passat més de dos mesos des que va començar el curs i la situació no ha variat, em pregunte; **quins criteris justifiquen esta organització d'aula? què se li està comunicant a l'alumnat, tant repetidor com no? quines expectatives té un professor que situa en l'última fila a l'alumnat repetidor?**

No hi ha cap criteri pedagògic que justifique esta organització. Quan s'obliga l'alumnat a asseure's en un lloc definit per la seua condició de **repetidor** s'està visibilitzant un fracàs escolar previ, la qual cosa pot influir en com és vist per la seua classe, pel professorat i per si mateixos. **Este fet pot reforçar alguns riscos vinculats amb la pròpia repetició, relacionats amb**

l'autoconcepte acadèmic, les atribucions d'èxit, la motivació o la participació escolar, entre altres. La qüestió no és només si aprenen més o menys per estar asseguts en les últimes files sinó què aprenen sobre si mateix quan se'ls comunica que el seu lloc és un altre, diferent del dels altres.

Diferents estudis arriben a la conclusió que les creences i expectatives del professorat poden condicionar el rendiment, la participació i l'autopercepció de l'alumnat. Quan un alumne és percebut com menys motivat o amb menor potencial acadèmic o menys capaç, existix el risc que es plantegen reptes acadèmics menys exigents, s'oferisquen menys oportunitats per a participar en l'aula o es transmeta una menor confiança en les seues possibilitats. Estes expectatives poden convertir-se en una profecia que acaba complint-se, tal com es planteja en **l'efecte Pigmalió.**

És fonamental reflexionar sobre les decisions que prenem en planificar la distribució de l'alumnat a l'aula. Estes han de basar-se en criteris pedagògics fonamentats, flexibles i dirigits a facilitar l'aprenentatge, la participació i el benestar de tot l'alumnat. **Si les decisions se sustenten en prejuís i baixes expectatives acadèmiques, correm el risc de situar a una part del nostre alumnat en una situació de vulnerabilitat, reforçant les desigualtats que l'educació hauria de contribuir a reduir.**

Imatge: Magnific